

KAIP KALBAME

Aurelija Tamošiūnaitė

aurelijat@yahoo.com

01-18

Kokioje aukštojoje mokykloje mokaisi?

Tęsdama anksčiau pradėtą temą apie didžiųjų raidžių rašybą, norėčiau aptarti dar vieną rašybos aspektą, apie kurį ne kartą skaitytojų rašyta ir skūstasi mūsų dienraščio puslapiuose. Tai aukštųjų mokyklų pavadinimų rašyba. Kaip jau minėjau, taikant lietuvišką didžiųjų raidžių rašybos taisyklę, didžiaja raide rašomas tik pirmasis sudėtinio pavadinimo žodis, pvz., *Kauno technologijos universitetas*, *Vytauto Didžiojo universitetas* (pirmųjų dviejų žodžių raidės didžiosios, nes tai tikrinis daiktavardis), *Vilniaus Gedimino technikos universitetas*, *Vilniaus universitetas*, *Klaipėdos universitetas*, *Šiaulių universitetas* ir t. t. Lietuvoje tokia rašyba nekelia jokių dviprasmybių, nes visiems aišku, apie kurį universitetą kalbama. Tačiau tikra painiava kyla, kai reikia tekste paminėti Amerikos universitetus.

Pirmiausia kyla klausimas: kaip mūsų spaudoje juos užrašyti – lietuviškai ar angliškai? Jei angliškai, taikome anglų kalbos taisykles, o jei lietuviškai? Štai čia ir apninka bėdos, mat, taikydami lietuvių kalbos taisykles didžiaja raide rašytume tik pirmąjį pavadinimo žodį (pvz., *Indianos universitetas*), o taikydami anglų – visus žodžius (*Indianos Universitetas*). Bėda, kad rašant lietuviškai (tiek su viena didžiaja, tiek su abiem), dažnai neaišku, apie kurį universitetą kalbama, pvz., kas yra *Indianos universitetas*: *Indiana State University*, *Indiana University* ar *Indiana University of Pennsylvania*? Gudrus skaitytojas man tuoj paprieštaraus, kad visus pavadinimus galima išversti skirtingai: *Indianos valstijos universitetas*, *Indianos universitetas* ir *Indianos universitetas Pensilvanijoje* (arba *Pensilvanijos Indianos universitetas* – pritarсите, skamba kiek gremėzdiškai). Tačiau juk ne visi versdami esame tokie tikslūs.

Kita vertus, problema čia net ne dėl didžiųjų raidžių rašybos (ar taip, ar kitaip parašysi, vis tiek nebus aišku), o dėl paties vertimo ar kalbų specifikos. Lietuviškai tiek *University of Miami*, tiek *Miami University* skambės taip pat – *Majamio* (atsiprašau už žodžio iškraipymą – A. T.) *universitetas*. O kas yra *Vašingtono universitetas*: *Washington State University*, *University of Washington* ar *Washington University*?

Norisi paminėti ir savojo universiteto *University of Illinois* rašybą. Daugelis žinome, kad šis universitetas turi padalinius trijose Illinois valstijos vietose: Čikagoje, Urbana-Champaign ir Springfield. Tad lietuviškai parašius *Ilinojaus universitetas* ir nepaminėjęs jo vietos, tampa neaišku, apie kurį jo padalinį kalbama.

Tad kaip versti šiuos pavadinimus? Ar jų visai neversti?

Lengviausia, žinoma, nueiti paprasčiausiu keliu ir Amerikos aukštųjų mokyklų pavadinimus rašyti angliškai (tokia praktika stengiamės vadovautis ir „Drauge“). Tačiau tada tekstas panėšėja į dviem kalbomis primargintą kratinį: lietuviškame dienraštyje turėtume rašyti lietuviškai (tokios nuomonės laikosi dauguma mūsų skaitytojų, nuolat pasisakančių prieš tarptautinių, t. y. svetimų žodžių vartojimą). Svetimi lietuvių kalbai tarptautiniai žodžiai, svetimi ir angliški žodžiai, parašyti lietuviškame tekste. Ypač kai tokie angliški junginiai užima bene pusę sakinio. Tad ar lengviausia išeitis nėra pražūtingiausia lietuvių kalbai? Gyvendami čia angliškų žodžių neišvengsime, jie nuolat kirbės įvairių organizacijų, įmonių, mokslo įstaigų pavadinimuose ir kt. O kiekvienas rašantysis turbūt rašysim taip, kad skaitytojui būtų aišku apie ką kalbama, kad nekiltų dviprasmybių.